

Bölüm 15

ENDOMETRİOZİS VE AĞRI

Pınar AYVAT²⁰

AĞRININ TANIMI VE SIKLIĞI

Ağrının tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Hastayı alarma geçiren en önemli yakındır. Tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Hem ağrı çeken hem de sağlık çalışanları açısından büyük bir sorundur. Kronik ağrı hastaları zaman zaman işlerini aksatmakta, yaşama küsmekte ve hayattan kopmaktadırlar. Zamanla analjezik ilaçların piyasası adına büyük miktarlar ödenmektedir. Bu yönlerden incelendiğinde ağrı, hem manevi hem de maddi açıdan bütün toplumu etkilemektedir. Bu açıdan düşünüldüğünde ağrı çalışmaları çok yönlü bir şekilde (bilimsel, teknik ve klinik) yürütülmelidir.

Ağrı daha önceleri bazı hastalıkların bir semptomu olarak kabul edilirdi. Şu an özellikle sürekli ağrı artık tek başına bir hastalık, bir sendrom olarak görülmeye başlanmıştır. Tıpta birçok dal ağırlı hastalıklarla ilgilidir.

Ağrının farklı tanımları vardır. En bilineni Uluslararası Ağrı Araştırmaları Derneği (International Association for the Study of Pain= IASP) tarafından yapılmıştır. Vücudun herhangi bir yerinden köken alabilen, organik bir nedene bağlı olabilen veya olmayan, kişinin daha önce yaşadığı tecrübeleriyle ilişkili, hoş gitmeyen, duygusal ve algısal bir duygu olarak tanımlanmıştır. (1)

Ağrı, insanoğlunun en eskiden bildiği, en tedirgin edici tecrübelerden biridir. Kronik ağrı yaratan hastalıklar nedeniyle fazla sayıda insan ağrı içinde yaşamakta ama çok azı etkin ve efektif tedavi görmektedir. Ağrı hususunda yapılmış araştırmalar kaç hastanın ağrıdan yakındığını, yaş, cinsiyet, ırk ve toplumsal çeşitliliklerini göstermiştir. Ağrı sıklığı ile ilgili araştırmalarda büyük çeşitlilik göstermektedir. Bu çeşitlilik ağrının tanımını, analiz edilen ağrı çeşitleri ve nitelendirme gibi faktörlerden çıkabilir.

²⁰ İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi Anestezi ve Reanimasyon Anabilim Dalı Doktor Öğretim Üyesi
pinar.ayvat@idu.edu.tr

Akupunktur

Ağrıyı ortadan kaldırmak için belirli noktalara yapılan iğne tedavisidir. Analjezi, sedasyon, vejetatif sistem düzenlenmesi, gevşeme ve vazodilatasyon gibi etkileri vardır.(37)

Kinezyoloji

Kaslardaki hareket esnasındaki enerji akışının kontrolü demektir. Bedensel ve ruhsal dengeyi sağlamakta yardımcı olur. Kasların rahat hissedilebildiği bölgelere baskı uygulayarak bedene soru sormak ve sağlığımızla ilgili bilgi edinmek anlamına gelmektedir.

KAYNAKLAR

1. Şahin Ş. Ağrı fizyolojisi, tedavi ilkeleri. Korfalı G (ed). Anestezide Temel Konular, Birinci Baskı. İstanbul: Nobel kitabevi, 2003: 293-306.
2. Verhaak PFM, Kerssens JJ, Dekker J, Sorbi MJ, Bensing JM. Prevalence of chronic benign pain disorder among adults: A review of the literature. *Pain* 1998; 77: 231-9.
3. Portenoy RK, Ugarte C, Fuller I, Haas G. Population based survey of pain in the United States; Differences among White, African-American and Hispanic subjects. *J Pain* 2004; 5(6): 317-28.
4. Van Den Kerkhof EG, Hopman WM, Towheed TE, Anastassiades TP, Goldenstein DH. Canadian multicentre osteoporosis study research group. The impact of sampling and measurement on the prevalence of self-reported pain in Canada. *Pain Res Manage* 2003; 8(3): 157-63.
5. Brattberg G, Thorslund M, Wikman A. The prevalence of pain in a general population. The results of a postal survey in county of Sweden. *Pain* 1989; 37: 215-22.
6. Gerdle B, Bjork J, Henriksson C, Bengtsson A. Prevalence of current and chronic pain and their influences upon work and healthcare seeking: A population study. *J Rheumatol* 2004; 31: 1399-406.
7. Andersson HI. The epidemiology of chronic pain in a Swedish rural area. *Qual Life Res* 1994; 3(1): 19-26.
8. Eriksen J, Jensen MK, Sjogren P, Ekholm O, Rasmussen NK. Epidemiology of chronic non-malignant pain in Denmark. *Pain* 2003;106: 221-8.
9. Rustoen T, Wahl AK, Hanestad BR, et al. Gender differences in chronic pain-Findings from a population-based study of Norwegian adults. *Pain Manag Nurs* 2004; 5(3): 105-17.
10. Catala E, Reig E, Artes M, et al. Prevalence of pain in the Spanish population; Telephone survey in 5,000 homes. *Eur J Pain* 2002; 6: 133-40.
11. Elliott AM, Smith BH, Penny K, Smith WC, Chambers WA. The epidemiology of chronic pain in the community. *Lancet* 1999; 354: 1248-52.
12. Blyth FM, March LM, Brnabic AJM, Cousins MJ. Chronic pain and frequent use health care. *Pain* 2004; 111: 51-8.
13. Aydın ON. Ağrı ve ağrı mekanizmalarına güncel bakış. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi* 2002: 37-48.
14. Aldemir T. Ağrı sendromları. Erdine S (ed). Ağrı, Üçüncü Baskı, İstanbul: Nobel Matbaacılık, 2007: 837-85.
15. Aldemir T. Ağrılı hastalarda ağrı ölçümü. Erdine S (ed). Ağrı, Üçüncü Baskı, İstanbul: Nobel Matbaacılık, 2007: 133-9.
16. Slover RB, Gates RA. Akut ağrı tedavisi. Duke J (ed), (Dikmen Y: çeviri ed). Anestezinin Sırları, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 2006: 411-8.

17. Talu GK. Ağrılı hastanın değerlendirilmesi, Erdine S (ed). Ağrı, Üçüncü Baskı. İstanbul: Nobel Matbaacılık, 2007: 61–9.
18. Gelbaya TA, El-Halwagy HE. Focus on primary care: chronic pelvic pain in women. *Obstet Gynecol Surv* 2001;56:757-764.
19. Triolo O, Laganà AS, Sturlese E. Chronic pelvic pain in endometriosis: an overview. *J Clin Med Res* 2013;5:153163
20. Olive DL, Schwartz LB. Endometriosis. *N Engl J Med* 1993;328:1759–1769.
21. Stratton P, Berkley K. Chronic pelvic pain and endometriosis: translational evidence of the relationship and implications. *Hum Reprod Update* 2011;17:327-346.
22. Fauconnier A, Chapron C. Endometriosis and pelvic pain: epidemiological evidence of the relationship and implications. *Hum Reprod Update* 2005;11:595–606.
23. Vercellini P, Fedele L, Aimi G, Pietropaolo G, Consonni D, Crosignani PG. Association between endometriosis stage, lesion type, patient characteristics and severity of pelvic pain symptoms: a multivariate analysis of over 1000 patients. *Hum Reprod* 2007;22:266–271.
24. Howard FM. Endometriosis and the mechanism of pelvic pain. *J Minim Invasive Gynecol* 2009;16:540-550.
25. Allen C, Hopewell S, Prentice A. Nonsteroidal antiinflammatory drugs for pain in women with endometriosis. *Cochrane Database Syst Rev* 2005; 4:CD004753.
26. Dunselman GA, Vermeulen N, Becker C, Calhaz-Jorge C, D’Hooghe T, De Bie B, et al. ESHRE guideline: management of women with endometriosis. *Hum Reprod* 2014;29:400-412.
27. McCormack PL. Dienogest: a review of its use in the treatment of endometriosis. *Drugs* 2010;70:2073-2088.
28. Strowitzki T, Faustmann T, Gerlinger C, Schumacher U, Ahlers C, Seitz C. Safety and tolerability of dienogest in endometriosis: pooled analysis from the European clinical study program. *Int J Womens Health* 2015;7:393-401.
29. Bhattacharya SM, Tolasaria A, Khan B. Vaginal danazol for the treatment of endometriosis-related pelvic pain. *Int J Gynaecol Obstet* 2011;115:294-295.
30. Vercellini P, Crosignani PG, Abbiati A, Somigliana E, Viganò P, Fedele L. The effect of surgery for symptomatic endometriosis: the other side of the story. *Hum Reprod Update* 2009;15:177–188.
31. Sinaii N, Cleary SD, Younes N, Ballweg ML, Stratton P. Treatment utilization for endometriosis symptoms: a cross-sectional survey study of lifetime experience. *Fertil Steril* 2007;87:1277–1286.
32. Practice Committee of ASRM. Treatment of pelvic pain associated with endometriosis. *Fertil Steril* 2008;90(Suppl):S260–S269.
33. Yap C, Furness S, Farquhar C. Pre and postoperative medical therapy for endometriosis surgery. *Cochrane Database Syst Rev* 2004; 3:CD003678.
34. Nazlıkul H: Nöralterapi – Nobel Kitapevi 2010.
35. Mermod, J., Fischer, L., Staub, L., Busato, A., Patient Satisfaction of primary care for musculoskeletal diseases: A comparison between Neural Therapy and conventional medicine. *BMC Complement Altern Med*. 2008 Jun 24;8:33. doi: 10.1186/1472-6882-8-33.
36. Ulrich Böhni , Markus Lauper,et Hermann-Alexander Locher,: *Manuelle Medizin 2* Thieme Verlag. 2011, ISBN: 9783131652713.
37. Nazlıkul H. Akupunktur – Tamamlayıcı Tıp, Nobel Kitap evi, 2002.